

[Kannabismyytit](#)

Kannabis puhuttaa paljon nuorten keskuudessa. Keskustelussa toistuu usein samat väitteet ja uskomukset. Mihin väittämiin, tietolähteisiin tai kenen kokemuksiin voi luottaa, kun tieto on ristiriitaista ja näkökulmia on monia? Tiedon paikkansa pitävyyden arviointi onkin hyvin haasteellista. Tässä artikkelissa käsitellään kannabikseen liittyviä tyypillisiä väitteitä ja tarkastellaan niitä eri puolilta. Yhtä lopullista totuutta ei kuitenkaan ole. Jokainen päättää itse millaisia riskejä on valmis ottamaan. Mitkä asiat sinun vaakakupissasi painaa?

”Pilvi on vaaratonta, eikä sitä voi pitää edes huumeena”

TARUA

Kannabiksen vaikutukset ovat aina yksilöllisiä ja ne koetaan yksilöllisesti riippuen käytön tiheydestä, käytetyistä määristä, aineen laadusta, vahvuudesta sekä henkilön persoonallisista ominaisuuksista. Joillakin on aina toisia enemmän ns. altistavia tekijöitä, jotka lisäävät riskiä riippuvuuden syntyyn tai esim. mielenterveydellisiin ongelmiin.

Käytön riskit ovat yhteydessä käyttöannokseen ja käytön tiheyteen. Pitkään kestänyt runsas käyttö aiheuttaa lähes aina käyttäjälleen haittoja. Tyypillisimpiä ovat arjen hallintaan (oli henkisiin toimintoihin) sekä mielenterveyteen liittyvät ongelmat kuten passivoituminen tai ahdistuneisuuden tunne. Myös psykoosioireilua saattaa esiintyä osalla käyttäjistä. Pitkälle jalostetut korkean THC-pitoisuuden lajikkeet herkistävät mm. vainoharhoille ja ahdistushäiriöille. Kaikille ei näitä ongelmia tule tai ne tulevat pidemmällä viiveellä tai vähäisempinä. Erityisen riskialtista kannabis on kehittyvän nuoren aivotoinnoille (voi vaikuttaa esimerkiksi oppimiskykyyn, muistiin ja tunne-elämään). Suurin osa koetuista haitoista häviää käytön lopettamisen jälkeen.

Kannabista poltetaan usein tupakkaan sekoitettuna ilman filteriä. Jointit sisältävätkin runsaasti karsinogeenia eli syöpää aiheuttavia aineita. Polttamisesta aiheutuvia haittoja voidaan välttää nauttimalla kannabis suun kautta tai höyrystämällä. Vaikka kaikki käyttäjät eivät haittoja koekaan, on väärin leimata kannabis täysin vaarattomaksi aineeksi. Suomen lainsäädäntö luokittelee kannabiksen huumausaineeksi.

”Alkoholi on haitallisempaa kuin kannabis”

TOTTA JA TARUA

Haitallisuus on suhteellinen käsite, joka riippuu aina päihteen käyttäjästä ja käyttötavoista sekä siitä mistä näkökulmasta asiaa tarkastellaan. Tutkitaanko kuolemantapauksia, elämäntavan riskialttiutta,

aivotoiminnan muutoksia, syrjäytymistä, mielenterveysongelmien riskiä vai jotakin muuta? Joillain mittareilla alkoholi on selvästi haitallisempaa, joillain taas kannabis.

Alkoholin osalta korostuvat fyysiset haitat ja kannabiksen osalta psyykkiset. Kumpaankin liittyy ongelmakäytön riski sekä toisaalta mahdollisuus käyttää pienissä määrin melko vähäisin haitoin. Kannabiksen laittomuusstatus aiheuttaa tiettyjä sosiaalisia haittoja. Tiedon leviäminen kannabiksen käytöstä tai siitä kiinnijäämisestä voi johtaa hankaluuksiin opinnoissa tai työpaikalla.

Ylimoitettu puuttuminen voi myös lisätä syrjäytymisriskiä. Toisaalta alaikäisille kumpikin päihde on laiton. Yhteismitallinen vertailu ei ole helppoa eikä itse asiassa kovin mielekästä. Olennaisempaa olisi miettiä, miten päihteiden käyttöä ja niistä johtuvia haittoja ylipäätään voidaan vähentää.

”Kannabiksen käyttö ei aiheuta riippuvuutta”

TARUA

Kannabiksen käytöstä saattaa aiheutua riippuvuutta, joka on luonteeltaan psyykkistä ja sosiaalista. Suurilla käyttömäärillä ja pitkään kestäneen käytön jälkeen saattaa ilmetä myös fyysisiä vieroitusoireita. Vaikka käyttäjä ei kokisikaan olevansa riippuvainen, toistuva mieliteko kannabikseen ja arjen pyöriminen aineen ympärillä ovat viitteitä riippuvuudesta.

Riippuvuusriskiin vaikuttaa mm. käyttömäärät, käytön tiheys ja käyttäjän yksilölliset ominaisuudet. Kannabis on ensisijainen huumeaine 16 %:lla huumehoidon asiakkaista ja alle 20 vuotiaista jopa 45 %:lla. Hoitoon hakeutumisen syyt eivät ole kuitenkaan puhtaasti riippuvuudesta johtuvia.

”Kaikkihan pilveä ovat kokeilleet, se on tätä päivää”

TARUA

Kannabiksen kokeilu ja käyttö on arkipäiväistynyt 2010-luvulla etenkin nuorten aikuisten kohdalla. Yleisintä kannabiksen kokeilu ja käyttö on 25-34 -vuotiailla. Heistä lähes kaksi viidestä on vähintään kokeillut kannabista. Huomionarvoista on kuitenkin, että tätä nuorempien kohdalla kannabiksen kokeilu ei ole lisääntynyt. Peruskouluikäisten kannabiskokeiluja on harvemmassa kuin joka kymmenennellä, lukiolaisista alle 15%:lla ja ammattikouluissa opiskelevista noin joka viidennellä. Useimmilla kannabiskokeilut jäivät muutamaan kertaan. Suurin osa suomalaisista ei ole kokeillut kannabista.

”Kannabiksen käyttö on jokaisen oma asia, eikä kuulu muille”

TARUA

Kaikkien päihteiden, myös kannabiksen, säännöllinen käyttö vaikuttaa käyttäjän läheisiin. Päihtyneen läheisen käytös voi tuntua ahdistavalta tai pelottavalta, tai käytön runsaus voi herättää huolta läheisissä. Kannabiksen käyttö, hallussapito, myynti ja kasvattaminen ovat tällä hetkellä laittomia Suomessa, ja mahdollinen kiinnijääminen voi vaikuttaa myös käyttäjän lähipiiriin ja perheeseen. Vaikka kannabiksen kotikasvatuksella voidaan välttää kansainväliseen huume- ja katukauppaan liittyviä ongelmia, ei se poista kaikkia kannabishaittoja tai käyttäjän lähipiirissä koettua huolta. Pitää myös muistaa, että kannabiksen (kuten muidenkin päihteiden) käytöstä aiheutuvat kustannukset ovat jokaisen veronmaksajan taakkana.

”Kannabiksen käyttö ei johda kovien huumeiden käyttöön”

TOTTA JA TARUA

Suuri osa kannabiksen käyttäjistä on kokeilijoita, joiden käyttö jää muutamaan kertaan tai käyttäjiä, jotka eivät koske kannabiksen lisäksi muihin huumausaineisiin. Osa kannabiksen käyttäjistä päätyy kuitenkin käyttämään myös muita huumausaineita. Syitä on useita.

Pitkään käytettynä cannabis lamaannuttaa, jolloin virtaa etsitään piristävästä huumausaineista. Kannabiksen käytöstä aiheutuvia psyykkisiä oireita saatetaan lääkittää katukaupan psyykelääkkeillä. Jos ajautuu päihdehakuiseen elämäntyyliin, kynnyksellä kokeilla muita huumausaineita madaltuu.

Kannabiksen välittäjällä voi olla myynnissä lisäksi muitakin aineita. Myyjälle on kannattavaa markkinoida parempien voittojen toivossa cannabisasiakkaalleen myös kalliimpia aineita. Kovien aineiden käyttö on kuitenkin monen osatekijän summa, eikä johdu suoraan kannabiksen ominaisuuksista.

”Cannabis on aito luonnontuote, itsekasvatettuna todellinen luomuhuume”

TOTTA JA TARUA

Suomessa kotikasvatettu cannabis on usein THC -pitoisuudeltaan (ja siten myös päihdyttäviltä vaikutuksiltaan) vahvempaa kuin muualla tuotettu katukauppatavara. Lisäksi kotikasvatettu cannabis kasvaa usein hyvin epäluonnollisissa olosuhteissa keinovalon ja kastelujärjestelmien turvin. Tuontitavarana kulkevaan cannabisesta valmistettavaan hasikseen lisätään monesti haitallisia jatkeaineita, jolloin ei voida puhua enää luonnontuotteesta.. (Cannabiksen kotikasvattajilla on parempi tieto aineen laadusta ja ”puhtaudesta”, eikä omaan käyttöön valmistettu cannabis vaikuta globaaliin huumerikollisuuteen. Siitä huolimatta cannabisen kasvattamisesta/käytöstä aiheutuu haittoja yksilölle ja yhteiskunnalle.)

Monilla kasveilla on myrkyllisiä ominaisuuksia tai ne ovat ihmisen käyttöön sopimattomia, siksi pelkkä luonnontuote-leima ei tee mistään kasvista sinällään turvallista. Hampukkavilla on kuitenkin myös paljon hyötykäyttömahdollisuuksia. Hampu on hyvä raaka-aine esimerkiksi tekstiiliteollisuudessa ja sillä on paljon hyviä ravitsemuksellisia ominaisuuksia. Näiden hyötyhampulajikkeiden THC-pitoisuudet ovat lähes olemattomia.

”Cannabis on turvallista, sillä sitä käytetään myös lääkkeenä”

TARUA

Cannabista on käytetty lääkkeenä esimerkiksi kipuun, MS-tautiin, syöpään ja lisäämään Aids-potilaiden ruokahalua. Cannabisen lääkekäytön mahdollisuuksia tutkitaan paljon ja lupaavia tutkimustuloksia raportoidaan jatkuvasti.

Vaikka cannabisia käytetään lääkkeenä, se ei tee siitä turvallista tai suositeltavaa etenkin niille, joilla ei mitään lääkittävää sairautta edes ole. Itsehoidossa riippuvuusriskin on todettu jopa kasvavan. Suomessa lääkekannabista voi saada lääkärin määräyksellä, lähinnä muun hoidon täydennykseksi. Useimmilla lääkkeillä, niin myös cannabisella, on sivu- ja haittavaikutuksia. Moneen muuhun lääkkeeseen nähden sen haittaominaisuudet ovat kuitenkin vähäisempiä. Lääkestatus ei poista

minkään aineen riskejä, eikä lääkkeitä tule käyttää ilman hoitavan lääkärin määräystä.

”Kannabis aiheuttaa skitsofreniaa ja psykooseja”

TOTTA JA TARUA

Kannabiksen käytön yhteyttä erilaisiin mielenterveyden ongelmiin on selvitelty pitkään. Ei ole varmaa näyttöä siitä, että kannabis itsessään laukaisee psyykkisten sairauksien puhkeamisen. Kannabiksen on kuitenkin todettu lisäävän esimerkiksi skitsofrenian puhkeamisen riskiä henkilöillä, jotka ovat tälle sairaudelle alttiita. Myös paniikki- ja psykoosioireita voi esiintyä joskus jo ensimmäisillä kokeilukerroilla. Mikäli käyttöä jatketaan ensimmäisen psykoosikokemuksen jälkeen, lisääntyy psykoosin uusiutumisen riski merkittävästi.

Omaa alttiuttaan mielenterveyden häiriöille on vaikea määrittää etukäteen ja siksi kokeilu on aina riski. Erityisesti kannabiksen kukinto, ”kukka”, lisää herkillä henkilöillä psyykkisten häiriöiden ilmenemisen riskiä. Runsaasti käytettynä kannabis lisää mm. masennusalttiutta, flegmaattisuutta ja uihäiriöitä. Käyttömäärät, käytetty kannabislajike ja yksilölliset erot vaikuttavat käytön seurauksiin.

”Kannabis tulisi laillistaa Suomessa, sillä sen käyttöä on vapautettu muissakin maissa”

TOTTA JA TARUA

Suurimmassa osassa Euroopan maista kannabiksen käyttö on laitonta. Suomessa lähtökohta lainsäädännölle on tutkimusnäyttö siitä, että vapauttamalla tai helpottamalla jonkin aineen saatavuutta, sen käyttö ja siten myös haitat lisääntyvät. Siksi ainakaan kannabiksen totaalinen vapauttaminen ei vaikuta perustellulta. On hyvä muistaa, että esim. alkoholin asema laillisena päihteenä ei ole poistanut siihen liittyviä haittoja.

Laillistaminen voi kannabista kohtuudella käytävien aikuisten näkökulmasta vaikuttaa järkevältä ratkaisulta. Lakeja säädettäessä pitää miettiä kuitenkin myös muut väestönosat ja huomioida esimerkiksi nuorten hyvinvoinnin näkökulma.

Joissain maissa jätetään kannabiksen käytöstä rankaisematta (depenalisaatio) eli pienten kannabismäärien hallussapito omaan käyttöön sallittua. Vapauttamiseen on päädytty usein tilanteessa, jossa lain valvontaan ei riitä resursseja ja käyttö on verrattain yleistä.

Päihdepoliittisia ratkaisuja ei voi suoraan siirtää maasta toiseen, mutta varmasti niistä voi jotain oppia. Kannabiksen käytöstä rankaisematta tai syyttämättä jättäminen on lain mukaan lievissä tapauksissa mahdollista jo nyt.

On tärkeää huolehtia siitä, että kannabiksen käytöstä kiinnijäämisestä ei aiheudu kohtuutonta haittaa yksilölle. Lait ovat yksi tapa säädellä päihdeiden käyttöä ja pyrkiä rajoittamaan päihdehaittoja.

Janne Paananen

toiminnanjohtaja, YAD Youth Against Drugs ry

Source URL: <https://nuortenlinkki.fi/tietopiste/tietoartikkelit/huumeet-ja-laakkeet/kannabismyytit>